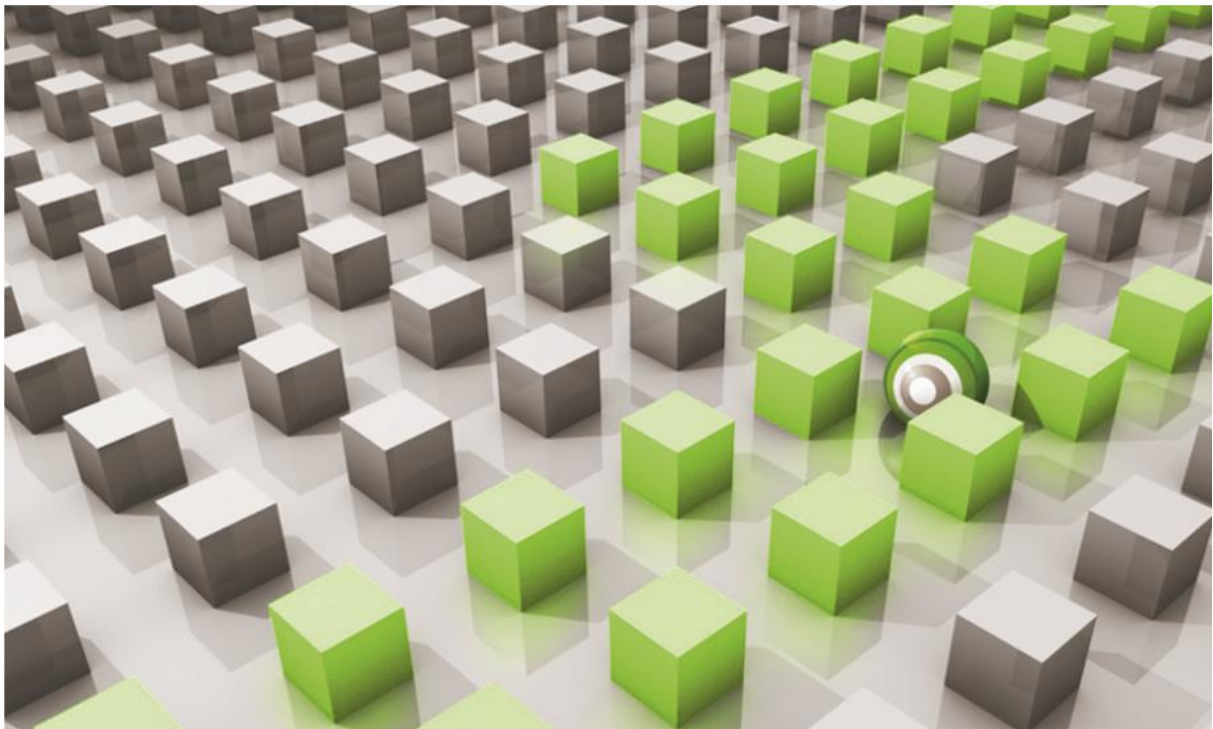

AION

Wartość Wiedzy

Szablony Zdań RuleSpeak

Definiowanie Reguł Biznesowych w języku polskim

Misją Aion jest dostarczenie wiedzy z zakresu analizy biznesowej oraz systemowej, stymulującej organizację do stałej poprawy prowadzonej działalności poprzez usprawnienie strategii, procesów biznesowych, jak i skuteczne oraz efektywne pozyskiwanie technologii informatycznych.

Tłumaczenie

Politechnika Wroclawska

dr inż. Bogumiła Hnatkowska,
dr inż. Anita Walkowiak
Politechnika Wroclawska, Instytut Informatyki

Artur Kasprzyk, Monika Kosek
AION Sp. z o.o.

Prawa autorskie do tłumaczenia

Dokumenty te mogą być wykorzystywane bezpłatnie do celów niekomercyjnych. Stosowanie ich do celów komercyjnych lub rozpowszechnianie jakiegokolwiek części tego materiału jest zabronione bez zgody Business Rules Solutions, LLC (BRS) oraz Aion Sp. z o.o. (AION) wyrażonej na piśmie

Uwagi do tłumaczenia

Autorzy tłumaczenia będą wdzięczni za przesyłanie wszelkich uwag oraz sugestii dotyczących niniejszego dokumentu na adres Polish_rulespeak@RuleSpeak.com.

**Business
Rule
Solutions, LLC**

RuleSpeak® Sentence Forms
*Specifying Natural-Language Business Rules
in English*

This original English version developed by ...

Ronald G. Ross

Co-Founder & Principal, Business Rule Solutions, LLC, www.BRSolutions.com

Executive Editor, Business Rules Journal, www.BRCommunity.com

Version 2.2

*RuleSpeak was one of three reference notations used in the creation of SBVR,
Semantics of Business Vocabulary and Business Rules,*

and is consistent with that standard.

*RuleSpeak_R is a technique of Proteus_R –
the BRS Methodology for Business Analysis and Business Rules*

Send comments and suggestions to English_rulespeak@RuleSpeak.com.

This material may be used freely on an in-house, non-commercial basis. Commercial reuse or re-transmission of any portion of this material is prohibited without written permission of Business Rule Solutions, LLC (BRS). Contact BRS for licensing and reuse arrangements. Please include this notice in all reproduction.

Copyright, 2001-2009. Business Rule Solutions, LLC. All rights reserved. page -1-
Provided courtesy of Business Rule Solutions, LLC, the Business Rule Technique Company.

Spis treści

1	Czym jest Szablon Zdania <i>RuleSpeak</i> ?	2
1.1	Definicja i zastosowanie	2
1.2	Czynniki sukcesu stosowania Szablonów Zdań	2
2	Pojęcia podstawowe	3
2.1	Reguła Biznesowa powinna zawierać Regułowe Słowo Kluczowe	3
2.2	Dwie formy praktykowanych wytycznych	3
2.3	Każda Wytyczna ma swój Szablon Zdania	3
2.4	Wytyczna powinna być zapisana pełnym zdaniem	4
2.5	Wytyczna powinna mieć podmiot	4
2.6	Wytyczna może odnosić się do instancji	5
2.7	Wytyczne obowiązujące warunkowo	5
2.8	Wytyczne stosowane tylko w pewnym momencie w czasie	6
2.9	Warunkowe pozwolenie	6
2.10	Jak powiedzieć, że coś nie jest obowiązkowe w pewnych okolicznościach	7
3	Przykłady Wytycznych	7

1 Czym jest Szablon Zdania *RuleSpeak*?

1.1 Definicja i zastosowanie

Szablonem Zdania (ang. *Sentence Form*) nazywamy wzorzec zdania w języku naturalnym, znajdujący zastosowanie w specyfikowaniu Wytycznych (Reguł biznesowych, Wskazówek) w sposób spójny i ustrukturyzowany. Każdy z Szablonów Zdania jest przeznaczony do konstruowania określonego rodzaju Wytycznych.

Celem stosowania Szablonów Zdań jest wprowadzenie porządku do sposobu zapisu Wytycznych, a w konsekwencji ułatwienie ich zrozumienia oraz uzyskanie spójności/jednolitości zapisów Wytycznych przygotowywanych przez zespoły projektowe – spójności, która jest niezwykle trudna do osiągnięcia w przypadku, gdy członkowie zespołu działają zgodnie ze swoimi przyzwyczajeniami oraz kładą nacisk na estetykę języka.

Zaprezentowane w niniejszej publikacji Szablony Zdań nie mają charakteru technicznego – autorzy starali się w jak największym stopniu nawiązać do języka naturalnego i tym samym uzyskać czytelność i zrozumiałość opisywanych Wytycznych na poziomie biznesowym. W szczególności, RuleSpeak™ nie jest przeznaczony do opisywania Reguł Biznesowych na potrzeby platform informatycznych (np. silników reguł biznesowych, BRMS).

1.2 Czynniki sukcesu stosowania Szablonów Zdań

Najważniejsza, z punktu widzenia celu RuleSpeak™, jest efektywna i skuteczna komunikacja na poziomie biznesu. Wszystko inne, w szczególności sposób implementacji Reguł Biznesowych w silnikach reguł, czy kodzie aplikacji jest wtórne. Oczywiście, takie podejście może nie znaleźć uznania w oczach ludzi IT, nie mniej jednak, zdaniem autorów, nie warto rezygnować z biznesowej zrozumiałości na rzecz łatwiejszej implementacji, gdyż znacznie utrudni to weryfikację i walidację wiedzy biznesowej.

Stosowanie Szablonów Zdań do konstruowania Reguł Biznesowych wymaga dyscypliny, którą można osiągnąć poprzez praktykę oraz zrozumienie fundamentalnych zasad konstrukcji Wytycznych. Zasady te zostaną omówione w dalszej części niniejszego dokumentu.

Ważne jest zrozumienie poziomu definicji Reguł Biznesowych¹, do którego powinny być aplikowane Szablony Zdań. Jak już wyżej wspomniano, Szablony Zdań, nie stanowią składowych modelu systemu informatycznego². Nie mają one również zastosowania w przypadku tworzenia wytycznych ogólnych – tj. w definiowaniu ustaw, rozporządzeń, umów, polityk biznesowych itp.³ Szablony Zdań stanowią raczej podstawę konstruowania wytycznych praktykowanych⁴ – tj. praktykowanych Reguł Biznesowych – ograniczeń branych pod uwagę podczas podejmowania operacyjnych decyzji biznesowych. W praktyce oznacza to, iż pracownik zaznajomiony ze swoim zakresem obowiązków oraz terminologią stosowaną w organizacji, powinien być w stanie zastosować Wytyczne zapisane zgodnie z zaleceniami RuleSpeak™ do realizacji codziennych zadań.

Często Wytyczne są tworzone na bazie ogólniejszych zapisów, stanowiąc ich przełożenie na operacyjną działalność organizacji. Szablony Zdań, ze swoją składnią oraz proponowanymi słowami kluczowymi, ułatwiają przełożenie ogólnych intencji biznesowych na poziom operacyjny. Podobnie jest

---

¹ Odwołanie do klasyfikacji poziomów definicji Wytycznych biznesowych zawartej w dokumencie „*Podstawowe zalecenia RuleSpeak*”

² Odwołując się do wskazanej wyżej klasyfikacji – nie stanowią podstawy konstrukcji Wyrażeń Implementacyjnych (ang. *Implementation Statement*)

³ Odwołując się klasyfikacji – do konstrukcji Wyrażeń Regulujących (ang. *Governing Statement*)

⁴ Odwołując się klasyfikacji – do konstrukcji Wyrażeń Praktykowanych (ang. *Practicable Statement*)

w przypadku, gdy Wytyczne są odtwarzane z dostępnych dokumentów (często nawiązujących do ograniczeń w różny sposób, w różnej formie oraz na różnym poziomie szczegółowości), czy też uzyskiwane od specjalistów dziedzinowych w trakcie facylitowanych warsztatów.

2 Pojęcia podstawowe

Zrozumienie podstawowych zagadnień związanych z wyrażaniem Reguł Biznesowych znacząco pomoże je efektywnie zapisywać. W dalszej części niniejszego rozdziału przedstawione zostały wskazane zagadnienia.

2.1 Reguła Biznesowa powinna zawierać Regułowe Słowo Kluczowe

Każda Reguła Biznesowa jest wyrażana z zastosowaniem jednej z następujących fraz:

- musi (ang. *must*),
- nie może (ang. *must not*),
- tylko (ang. *only*) – użyte w sformułowaniu 'może ... tylko' (ang. *may...only*) lub 'nie musi ... tylko' (ang. *need not...only*).

Wskazane frazy są nazywane Regułowymi Słowami Kluczowymi *RuleSpeak* (ang. *RuleSpeak Rule Keywords*). Każda Reguła Biznesowa powinna zawierać jedną z tych fraz.

2.2 Dwie formy praktykowanych wytycznych

Reguła Biznesowa usuwa pewien stopień swobody w danym kontekście. Znajduje to potwierdzenie w wydźwięku wskazanych wyżej Regułowych Słów Kluczowych. Większość zdań wyrażających Wytyczne biznesowe stanowi Reguły Biznesowe. Niekiedy jednak warte zapisania są również Wytyczne, które nie usuwają pewnego stopnia swobody. Takie wyrażenia, które wyjaśniają, że coś jest możliwe lub nie jest wymagane są nazywane Wskazówkami (ang. *Statement of Advice*).

Wskazówka nie powinna zawierać żadnego z Regułowych Słów Kluczowych, za to powinna zawierać jedno z następujących Słów Kluczowych Wskazówek (ang. *Advice Keywords*):

- może (ang. *may*),
- nie musi (ang. *need not*).

Należy zwrócić uwagę na fakt, że użycie słowa „może” razem ze słowem „tylko” zawsze daje w wyniku Regułę Biznesową a nie Wskazówkę⁵.

Zarówno Wskazówki, jak i Reguły Biznesowe są Wytycznymi (ang. *Guidance Statements*).

2.3 Każda Wytyczna ma swój Szablon Zdania

Szablon Zdania *RuleSpeak* wskazuje rodzaj wytycznej – tj. czy jest to Reguła Biznesowa czy Wskazówka.

Szablony Zdań zostały przedstawione w tabeli poniżej. Przykłady Wytycznych skonstruowanych zgodnie z Szablonami Zdań zostały podane w rozdziale 3 niniejszego dokumentu.

Szablon Zdania	Opis	Może być użyty do:
1.0 Reguła Biznesowa wskazująca, że coś jest wymagane		
...musi... (ang. ... <i>must</i> ...)	Wskazuje, że coś jest obowiązkowe / wymagane.	Wymaganie sprawdzenia zamówień pod względem zdolności kredytowej.

⁵ Analogicznie, wyrażenie postaci "nie musi ... tylko ..." jest regułą biznesową a nie Wskazówką.

...musi być obliczony/-a jako... (ang. ... <i>must be computed as...</i>)	Wskazuje, że pewna wartość jest wyliczana poprzez zastosowanie formuły zawierającej operacje matematyczne (np. sumowanie, mnożenie, wyliczenie średniej, itp.).	Formuła obliczenia rocznej wielkości zamówień klienta.
...musi być uznany/-a ...jeśli... (ang. ... <i>must be considered if...</i>)	Wskazuje, że pewna wartość jest wyprowadzana/wnioskowana na podstawie weryfikacji pewnych określonych warunków.	Określenie warunków, które klasyfikują klienta jako klienta wysokiego ryzyka kredytowego.
...musi być wykonany/-a ...kiedy/gdy/w momencie gdy... (ang. ... <i>must be performed... when...</i>)	Wskazuje, że proces lub procedura musi być wykonana, kiedy spełniony zostanie pewien warunek.	Wymaganie uruchomienia procedury uzupełnienia zapasów, gdy ich ilość spadnie poniżej ustalonego poziomu.
2.0 Reguła Biznesowa wskazująca, że coś jest zabronione		
...nie może... (ang. ... <i>must not...</i>)	Wskazuje, że coś jest niedozwolone / nie może mieć miejsca.	Zakaz sprzedaży produktów osobie charakteryzującej się wysokim ryzykiem kredytowym.
3.0 Reguła Biznesowa wskazująca, że coś jest dozwolone warunkowo		
...może...tylko... (ang. ... <i>may...only...</i>)	Wskazuje, że coś jest dozwolone tylko w szczególnej sytuacji.	Wymaganie sprawdzenia niektórych klientów pod względem zdolności kredytowej, lecz odstąpienie od tego wymagania dla innych klientów.
4.0 Wskazówka mówiąca o tym, że coś jest dozwolone		
...może... (ang. ... <i>may...</i>)	Informuje, że coś jest dozwolone / może mieć miejsce.	Informacja, że każdy klient ma prawo do posiadania konta.
5.0 Wskazówka mówiąca o tym, że coś nie jest wymagane		
...nie musi... (ang. ... <i>need not...</i>)	Informuje, że coś nie jest obowiązkowe.	Informacja, że klienci nie muszą mieć sprawdzanej zdolności kredytowej.

Tabela 1 Szablony Zdań RuleSpeak

2.4 Wytyczna powinna być zapisana pełnym zdaniem

Gramatyka języka polskiego zawiera reguły, które pozwalają budować pełne i poprawne składniowo zdania. Przy tworzeniu Wytycznych należy kierować się tymi regułami gramatycznymi.

2.5 Wytyczna powinna mieć podmiot

Poprawne zdanie w języku polskim zwykle ma podmiot (niekiedy domyślny). Zdanie, w którym podmiot jest umieszczony jawnie na jego początku jest w większości sytuacji łatwiejsze do zrozumienia. Zgodnie z powyższym RuleSpeak zaleca, aby w ten właśnie sposób zapisywane były Wytyczne – z podmiotem wyrażonym jawnie na początku zdania. Podmiotem powinien być rzeczownik zapisany w mianowniku liczby pojedynczej, ewentualnie z przydawką. Takie podejście sprzyja ogólnej przejrzystości i spójności zapisu Wytycznych.

Wiele notacji technicznych stosuje konstrukcję „Jeżeli...to...” do implementowania Reguł Biznesowych w silnikach reguł lub językach programowania. Ten sposób zapisu jest „nieprzyjazny” dla biznesu, taka składnia sprawia problemy w wyrażaniu pewnych rodzajów Wytycznych, np. jaka będzie treść klauzuli „jeżeli” w Regule Biznesowej: „Pracownik musi mieć imię”?

2.6 Wytyczna może odnosić się do instancji

Instancja to pojedynczy element – konkretny egzemplarz klasy, a nie klasa – tj. zbiór wszystkich jej egzemplarzy. Wytyczna może odnosić się do instancji tak samo, jak do klasy. Jeżeli pojawia się jakakolwiek wątpliwość, czy występujący w Wytycznej termin odnosi się do instancji czy do klasy, termin należy zapisać w cudzysłowie.

Przykład:

Podatek roczny w Polsce musi być rozliczony do dnia 1 maja.

W kalendarzu znajduje się tylko jedna data oznaczona jako „1 maja”, zapis nie wprowadza więc niejednoznaczności. Podobnie, jest tylko jeden kraj o nazwie „Polska”, więc to odniesienie jest również jednoznaczne.

Przykład:

Naklejka „łatwopalna” musi być umieszczona na zbiorniku zawierającym substancję wybuchową.

W powyższym przykładzie „łatwopalna” odnosi się do konkretnej naklejki (instancji klasy), a nie do kategorii/rodzaju naklejek (naklejka, która jest łatwopalna). W celu eliminacji niejednoznaczności słowo „łatwopalna” zostało ujęte w cudzysłów.

2.7 Wytyczne obowiązujące warunkowo

Większość Wytycznych zawiera pewne warunki czy ograniczenia, które wskazują na okoliczności ich stosowania / obowiązywania. Często (ale nie zawsze) warunki te są wyrażane za pomocą zwrotu „jeżeli” (ang. *if*).

Przykład:

Przesyłka musi być ubezpieczona, jeżeli jej wartość przekracza 500 zł.

Wiele warunków może być wyrażonych bez użycia zwrotu „jeżeli”.

Przykład:

Emerytowany pracownik nie może być przypisany do projektu.

W powyższym przykładzie warunek ograniczający zastosowanie reguły tylko do pracowników, którzy są pracownikami emerytowanymi jest wyrażony bez użycia zwrotu „jeżeli”. Sposób ten jest naturalny dla biznesu i jak najbardziej dopuszczalny.

Przykład:

Opłata za przesyłkę może być anulowana tylko dla zamówienia realizowanego w tym samym województwie.

W powyższym przykładzie określenie „realizowanego w tym samym województwie” zawęża zamówienia, których dotyczy definiowana reguła. Taki zapis jest również prawidłowy.

2.8 Wytyczne stosowane tylko w pewnym momencie w czasie

Zwrot „jeżeli” wiąże się z warunkiem/ograniczeniem brany pod uwagę w każdym momencie w czasie. Zwrot „gdy”/„w momencie gdy”/„wówczas, gdy”⁶ (ang. *when*) powinien być użyty, jeżeli Wytyczna ma być stosowana tylko w pewnym momencie w czasie.

Przykład:

Oплата за семестр вносится через студента musi wynosić 5065zł, w momencie gdy student rejestruje się на даны семестр.

Powyższa Reguła Biznesowa jest stosowana tylko wówczas, gdy student rejestruje się na dany semestr. W każdym innym przypadku/momentcie zakłada się, że Reguła Biznesowa nie jest stosowana, tzn. оплата за семестр вносится через студента не musi wynosić 5065zł (w szczególności może być wyższa!).

2.9 Warunkowe pozwolenie

Nie należy uwzględniać warunków we Wskazówkach bazujących na Szablonie Zdania „...może...” za pomocą zwrotu „jeżeli” (bez słowa „tylko”). Zdania konstruowane w ten sposób są zwykle skomplikowane i mogą wprowadzić niejednoznaczność.

Przykład:

Towar może być zwrócony, jeżeli zostanie przedstawiony dowód zakupu.

Powyższe zdanie wyraża Wskazówkę. Odnosi się ono jedynie do sytuacji, w której dowód zakupu zostanie przedstawiony. Nie mówi nic na temat tego, czy towar może być zwrócony, jeśli nie zostanie przedstawiony dowód zakupu. Najprawdopodobniej intencją firmy było uniemożliwienie zwrotu towaru bez dowodu zakupu. Zakładając taką intencję, należy uzupełnić wyrażenie dodając słowo „tylko” i zamieniając tym samym Wskazówkę w Regułę Biznesową.

Przykład:

Towar może być zwrócony tylko, jeżeli zostanie przedstawiony dowód zakupu.

Warunki we Wskazówkach bazujących na Szablonie Zdania „...może...” wyrażane bez użycia zwrotu „jeżeli” są łatwiejsze do zrozumienia. Są one dopuszczalne, ale należy stosować je ostrożnie.

Przykład:

Emerytowany pracownik może pracować w niepełnym wymiarze godzin w województwie dolnośląskim.

Powyższe stwierdzenie musi być traktowane jako Wskazówka. Nic nie mówi ono na temat pracowników, którzy nie są emerytami, nie pracują w niepełnym wymiarze godzin lub nie pracują w województwie dolnośląskim. Aby objąć Regułą Biznesową niektóre lub wszystkie trzy wymienione okoliczności, należy wyrazić to osobno, co ilustruje poniższa Reguła Biznesowa.

---

⁶Z punktu widzenia języka polskiego dopuszczalne jest w niektórych przypadkach zamienne stosowanie słów 'kiedy' i 'gdy', ale ze względu na charakter warunku, w celu zwiększenia precyzji, rekomendujemy nie stosowanie słowa 'kiedy'.

Przykład:

Emerytowany pracownik nie może pracować w niepełnym wymiarze godzin poza województwem dolnośląskim.

2.10 Jak powiedzieć, że coś nie jest obowiązkowe w pewnych okolicznościach

Jeżeli coś nie jest obowiązkowe w pewnych okolicznościach, to najlepszym Szablonem Zdania do wyrażenia Wskazówki jest „...nie musi...” z warunkiem/okolicznością wyrażoną za pomocą zwrotu „jeżeli” lub „gdy”/„w momencie gdy”/„wówczas, gdy”.

Przykład:

Badanie zdolności kredytowej nie musi być wykonywane, jeżeli kwota zamówienia nie przekracza 1000zł.

Powyższa Wskazówka nie rozstrzyga kwestii, czy wymagane jest badanie zdolności kredytowej dla zamówień o wartości powyżej 1000zł. Jeżeli takie badanie zdolności kredytowej jest wymagane, należy utworzyć osobną Regułę Biznesową. Należy pamiętać o tym, że sama Wskazówka nie określa, co jest wymagane, mówi jedynie co jest dozwolone.

3 Przykłady Wytycznych

Poniższa tabela zawiera przykłady wykorzystania Szablonów Zdań *RuleSpeak*.

Rodzaj Wytycznej	Szablon zdania	Przykład Wytycznej
1.0. Reguła Biznesowa wskazująca, że coś jest wymagane		
1.1.1 Coś jest wymagane bezwarunkowo	...musi... (ang. ... <i>must</i> ...)	Zamówienie musi mieć określoną datę dostawy. Przesyłka musi mieć ustalony status. Kwota zapłacona za zamówienie musi być większa lub równa kwocie należnej za zamówienie.
1.1.2 Coś jest wymagane warunkowo – warunek wyrażony za pomocą „jeżeli”	...musi...jeżeli... (ang. ... <i>must</i> ... <i>if</i> ...)	Przesyłka musi być ubezpieczona jeżeli wartość przesyłki przekracza 500zł. Podatek za zamówienie musi wynosić 6,25% jeżeli zamówienie jest realizowane w Teksasie.
1.1.3 Coś jest wymagane warunkowo – warunek wprowadzony bez słowa kluczowego	...musi... (ang. ... <i>must</i> ...)	Student musi być zapisany na przynajmniej dwa kursy przed zamknięciem rejestracji. Zlecenie realizowane w trakcie burzy śnieżnej musi mieć akceptację przynajmniej dwóch kierowników.
1.2 Coś jest wyliczane w określony sposób	...musi być obliczony/-a jako... (ang. ... <i>must be computed as</i> ...)	Koszt produktu musi być obliczony jako suma kosztów wszystkich elementów składowych produktu. Kwota do zapłacenia za zamówienie musi być obliczona jako suma wszystkich płatności nałożonych na zamówienie.
1.3 Coś jest wyprowadzane w określony sposób	...musi być uznany/-a...jeżeli (ang. ... <i>must be consid</i> -	Klient musi być uznany za klienta wysokiego ryzyka, jeśli na każdym z trzech kolejnych ra-

	<i>ered...if...)</i>	chunków niedopłata przekracza 1000zł. Element musi być uznany za bardzo drogi, jeśli jego koszt przekracza 500zł. Osoba musi być uznana za kobietę, jeśli jest płci żeńskiej i ma co najmniej 21 lat.
1.4 Coś jest wykonywane w określonej sytuacji/momentcie	...musi być wykonany/-a... kiedy/gdy/w momencie gdy (ang. <i>...must be performed...when...</i>)	Procedura „Wysłanie powiadomienia” musi być wykonana dla zamówienia, w momencie gdy zamówienie jest przekazywane do wysłania.
2.0. Reguła Biznesowa wskazująca, że coś jest zabronione		
2.1 Coś jest zabronione bezwarunkowo	...nie może... (ang. <i>...must not...</i>)	Liczba miejsc na kursie nie może przekraczać 30.
2.2 Coś jest zabronione warunkowo – warunek wyrażony za pomocą „jeżeli”	...nie może...jeżeli... (ang. <i>...must not...if...</i>)	Zamówienie nie może być wysłane, jeżeli saldo zadłużenia rachunku klienta przekracza limit kredytowy klienta.
2.3 Coś jest zabronione warunkowo – warunek wprowadzony bez słowa kluczowego	...nie może... (ang. <i>...must not...</i>)	Wniosek kredytowy na kwotę powyżej 1000zł nie może być przyjęty bez zbadania zdolności kredytowej wnioskodawcy. Klient wysokiego ryzyka nie może złożyć zamówienia na samochód. Członek zespołu projektowego nie może opuścić projektu dopóki projekt nie zostanie skończony.
3.0 Reguła Biznesowa wskazująca, że coś jest dozwolone warunkowo		
3.1 Coś jest dozwolone warunkowo – warunek wyrażony za pomocą „jeżeli”	...może...tylko jeżeli... (ang. <i>...may...only if...</i>)	Klient może zakupić pestycyd od dostawcy tylko jeżeli dostawca sprzedaje ten pestycyd. Klient może złożyć zamówienie tylko jeżeli posiada konto. Wypłata z konta może być dokonana tylko jeżeli konto jest aktywne.
3.2 Coś jest dozwolone warunkowo – warunek wprowadzony bez słowa kluczowego	...może...tylko... (ang. <i>...may...only...</i>)	Opłata za przesyłkę może być anulowana tylko za zlecenia realizowane w tym samym województwie.
4.0 Wskazówka mówiąca o tym, że coś jest dozwolone		
4.1 Coś jest dozwolone bezwarunkowo	...może... (ang. <i>...may...</i>)	Osoba w dowolnym wieku może posiadać konto.
4.2 Coś jest dozwolone warunkowo – warunek wprowadzony bez słowa kluczowego	...może... (ang. <i>...may...</i>)	Emerytowany pracownik może pracować w niepełnym wymiarze godzin. Wniosek kredytowy na kwotę 1000zł lub mniej może być przyjęty bez zbadania zdolności kredytowej.
5.0 Wskazówka mówiąca o tym, że coś nie jest wymagane		
5.1 Coś nie jest wymagane	...nie musi... (ang. <i>...need not...</i>)	Klient nie musi składać zamówienia.
5.2 Coś nie jest wymagane warunkowo warunek wyrażony za pomocą „jeżeli”	...nie musi...jeżeli... (ang. <i>...need not...if...</i>)	Badanie zdolności kredytowej nie musi być wykonywane, jeżeli kwota zamówienia nie przekracza 1000zł.
5.3 Coś nie jest wymagane warunkowo	...nie musi...	Złoty klient nie musi płacić gotówką za zamó-

runkowo – warunek wprowadzony bez słowa kluczowego

(ang. ...*need not*...)

wienia realizowane za granicę.